

ΤΙΤΛΟΣ

«Το Λουτρό στην παράδοση των Ελλήνων του Πόντου»

ΦΟΡΕΑΣ

Επιτροπή Ποντιακών Μελετών
Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
Αγνώστων Μαρτύρων 73,17123 , Νέα Σμύρνη Αττικής
Τηλ:2109325521,
FAX:2109354333
E-mail: info@epm.gr

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Συμμετέχοντας στην πανελλήνια δράση «ΦΩΝΕΣ ΝΕΡΟΥ ΜΥΡΙΑΔΕΣ» επιλέξαμε να αναδείξουμε τη **σημασία του νερού** στην **καθημερινότητα** των ανθρώπων μέσα από τη **συνήθεια του λουτρού** στην παράδοση των Ελλήνων του Πόντου.

Μέσα στο λουτρό οι φωνές του νερού ακούγονται μυριάδες, καθώς ξεχύνεται ορμητικό στις γούρνες κι από αυτές περιλουζει τα σώματα χαρίζοντας εξαγνισμό, εξυγίανση και απόλαυση.

Η διαδικασία του λουσίματος, που διαρκούσε συνήθως και ολόκληρη την ημέρα, είχε μορφή τελετουργίας, συνόδευε σημαντικά γεγονότα στη ζωή των ανθρώπων (λουτρό της νύφης) γ' αυτό και αποτελούσε, κυρίως για τις γυναίκες, σπουδαία κοινωνική εκδήλωση .

Η συνήθεια του λουτρού σε δημόσια ειδικά κτίρια διασώθηκε από τον Ελληνισμό της Ανατολής ως μία αγαπημένη , σπουδαία κοινωνική διαδικασία που την τηρούσε και στον ελλαδικό χώρο, μέχρι το 1970.

Το μουσείο μας διαθέτοντας πλούσιο και ποικίλο υλικό από αστικές οικογένειες Ελλήνων του Πόντου, που τεκμηριώνει τη σημασία του λουτρού, το έχει οργανωμένο σε λειτουργική ενότητα μέσα σε προθήκη ανάλογα διαμορφωμένη για να αποδίδει το θερμό χώρο του ειδικού κτιρίου του λουτρού.

Η προθήκη με τα *λουτρικά* και δύο από τα χαρακτηριστικά σύνεργα το τάσιν, το μεταλλικό σκεύος νερού και τα *ναλία*, τα ξύλινα τσόκαρα, είναι τα αντικείμενα που επιλέξαμε να προβάλλουμε ιδιαίτερα .

Στο *Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού* χωρίς σταγόνα νερό, αλλά με γνώση, κέφι και φαντασία, ξεκινώντας από την παρατήρηση των αντικειμένων της προθήκης, καταφέραμε με μαθητές και ενήλικες να νιώσουμε όλοι τις φωνές του νερού και τη συλλογικότητα της κοινής δραστηριότητας του λουσίματος!

Το ιστορικό και λαογραφικό μουσείο της Ε.Π.Μ. ανταποκρινόμενο στην πρόσκληση της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και πολιτιστικής κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού συμμετείχε στην επικοινωνιακή δράση πανελλαδικής εμβέλειας με τίτλο «**Περιβάλλον και Πολιτισμός 2010. Φωνές νερού μυριάδες**» με στόχο να αναδείξει τη σημασία και τις ποικίλες

διαστάσεις της αξίας του νερού στη ζωή του ανθρώπου από την αρχαιότητα έως σήμερα, οι εκδηλώσεις προγραμματίστηκαν για το τετραήμερο 7,8,9 και 10 Οκτωβρίου 2010.

Η δική μας συμμετοχή στη δράση αυτή είχε σκοπό να αναδείξει «το λουτρό στην παράδοση των Ελλήνων του Πόντου» με προβολή πέντε εκθεμάτων από το Μουσείο μας.

- Προθήκη με είδη λουτρού. Σύνεργα και ειδική ενδυμασία. Γυναικεία κούκλα με ανάλογη περιβολή.
- Τάσι(ν) λουτρού, ορειχάλκινο, με σκαλιστό μονόγραμμα ιδιοκτήτριας Τραπεζούντιας αστής, από την προίκα της. Τραπεζούντα 1900.
- Λοίφη, τρίπτυχης πλεγμένος με βελονάκι σύμφωνα με τον παραδοσιακό τρόπο.
- Ναλία, ξύλινα τσόκαρα λουτρού.
- Ποχτσά, τετράγωνο ύφασμα για περιτύλιξη προσωπικών ειδών λουομένου (μπόγος), μεταξωτό «ικάσ» ύφασμα, τελείωμα με κορδέλα. Τραπεζούντα 1910.

«Το νερό οδήγησε τα βήματα των ανθρώπων, τις επιλογές τους για μόνιμη εγκατάσταση, συνέβαλε στην διαχείριση των καλλιεργήσιμων εδαφών, στην επιβίωση των κοινοτήτων. Έκανε εύφορη και εύκαρπη τη γη, φιλόξενο έναν τόπο. Πλάι σε ποτάμια και πηγές γεννήθηκαν οι πρώτοι οικισμοί και με τη χάρη των υδάτων άνθισαν οι πόλεις και ο πολιτισμός τους. Με τον καιρό, φράγματα και μεγάλα εγχειροβελτιωτικά έργα άρδευσαν τις καλλιέργειες, υδραγωγεία έφεραν το νερό από μακριά, οι κρήνες έγιναν η καρδιά της πόλης, ενώ οι στέρνες διαφύλαξαν τη δροσιά της βροχής.

Το νερό που κίνησε φτερωτές και μύλους, πολλαπλασίασε την ανθρώπινη δύναμη αλλά κυρίως κινητοποίησε την εφευρετικότητα και επινοητικότητα του νου, χαρίζοντας στις κοινωνίες τεχνογνωσία και επιστημονική σκέψη.

Και πάλι το νερό ταξίδεψε τους ανθρώπους και τους έδειξε πόσο μεγάλος μπορεί να είναι ο κόσμος, πόσο απέραντος ο ουρανός στον υδάτινο καθρέπτη».

Είναι ένα χαρακτηριστικό κείμενο από ένα όμορφο μικρό ενημερωτικό φυλλάδιο που κυκλοφόρησε το Υπουργείο Πολιτισμού - Τουρισμού με τίτλο «**Φωνές νερού μυριάδες**».

Το ιστορικό και λαογραφικό Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού παρέμεινε ανοικτό και τις τέσσερις ημέρες, την Πέμπτη 7-10 και την Παρασκευή 8-10 ξεναγήθηκαν παιδιά των σχολείων, από την έφορο του μουσείου κα Λένα Καλπίδου, την Κυριακή ήταν ανοικτό για το ευρύ κοινό με ξενάγηση, ενώ το Σάββατο οργανώθηκε ειδική τιμητική εκδήλωση αφιερωμένη στους δωρητές των κειμηλίων του Μουσείου και στα αρωγά μέλη της Ε.Π.Μ.

Το πρόγραμμα του Σαββάτου 9-10-2010 περιλάμβανε χαιρετισμό του προέδρου της Ε.Π.Μ. κ^{ου} Γαλανίδη Χρήστου. Ομιλία της κ^{ας} Λένας Καλπίδου εφόρου του Μουσείου και απονομή ειδικών αναμνηστικών στον κάθε δωρητή και σε καθένα αρωγό μέλος. Ήταν μια σεμνή τελετή με μεγάλη συμμετοχή και συγκίνηση και όπως

χαρακτηριστικά ανέφερε ο κ^{ος} Γαλανίδης Χρήστος ήταν ένα οφειλόμενο χρέος στην μεγάλη προσφορά των δωρητών και αρωγών μελών, ελάχιστο δείγμα της μεγάλης εκτίμησης μας.

Στο χαιρετισμό του ο πρόεδρος της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών είπε χαρακτηριστικά.

Αγαπητοί συμπατριώτες και συμπατριώτισσες

Αξιότιμες κυρίες και κύριοι

Σας καλωσορίζω στην αποψινή εκδήλωσή μας που είναι αφιερωμένη στους δωρητές των κειμηλίων του Μουσείου Ποντιακού Ελληνισμού και στα αρωγά μέλη μας. Η σημερινή εκδήλωση εντάσσεται στο τετραήμερο κύκλο συμμετοχής μας, στο πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού - Τουρισμού με θέμα **«Περιβάλλον και Πολιτισμός 2010 – Φωνές νερού Μυριάδες»**.

Τη μέρα αυτή θα την χαρακτήριζα ως ημέρα τιμής και περηφάνιας, ημέρα χαράς και συγκίνησης για την Επιτροπή μας.

Σήμερα θέλουμε να τιμήσουμε όλους εσάς, τους δωρητές των κειμηλίων που κοσμούν το μουσείο μας. Χωρίς αυτά τα κειμήλια, το μουσείο μας δεν θα είχε λειτουργήσει ή αν λειτουργούσε θα ήταν οπωσδήποτε φτωχότερο.

Γνωρίζω καλά πως πολλά απ' αυτά ήταν χρηστικά εργαλεία καθημερινής χρήσης στην πατρίδα, τον αλησμόνητο Πόντο, ή οικογενειακά κειμήλια, τα οποία ασφαλώς με πόνο ψυχής αποχωριστήκατε, θα τολμούσα να πω ότι αποτελούσαν κομμάτι της ζωής σας, που με εμπιστοσύνη μας προσφέρατε.

Εμείς νιώθουμε τιμή και υπερηφάνεια, που μας τα εμπιστευθήκατε. Προσπαθήσαμε να τα αξιοποιήσουμε και να τα αναδείξουμε με τον καλύτερο τρόπο. Και τώρα πλέον αποτελούν τμήμα της ζωής όλου του Ποντιακού Ελληνισμού νύν και αεί, και αυτό πρέπει να σας προσφέρει ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση.

Τα ίδια συναισθήματα θέλουμε να μοιραστούμε και με τα αρωγά μέλη μας, τα οποία όλα αυτά τα χρόνια στηρίζουν οικονομικά τις προσπάθειές μας. Για μας είναι σημαντική η οποιαδήποτε χρηματική βοήθεια μικρή ή μεγάλη, όχι μόνο γιατί καλύπτει κάποιες ανάγκες μας, μας δίνει δύναμη να προχωρήσουμε, αλλά συγχρόνως αποτελεί αναγνώριση του έργου που επιτελούμε.

Την ιδιαίτερη αυτή μέρα με σεβασμό και συγκίνηση ανακαλώ στη μνήμη μου, όλους όσους προσέφεραν γι' αυτό το σημαντικό έργο της Ε.Π.Μ. και δεν είναι σήμερα στη ζωή, θα σταθώ όμως ιδιαίτερα σε δύο ξεχωριστές προσωπικότητες.

Τον Οδυσσέα Λαμπσίδη, το σοφό δάσκαλό μας, τον κορυφαίο βυζαντινολόγο, επί είκοσι επτά έτη πρόεδρό μας, τον μεγάλο οραματιστή που σχεδίασε και υλοποίησε τη Στέγη Κειμηλίων του Ελληνισμού του Πόντου.

Και τον Ισαάκ Λαυρεντίδη, το σεμνό και άξιο τέκνο του ποντιακού ελληνισμού, κοινωνικά και πολιτικά καταξιωμένου, που μας δίδαξε τι σημαίνει ήθος και αξιοπρέπεια, και που φρόντιζε την Ε.Π.Μ. σαν να ήταν παιδί του.

Στη μνήμη τους θα παρακαλούσα να τηρήσουμε ενός λεπτού σιγή.

Θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφέρω την ανεκτίμητη προσφορά στο έργο μας του Νικόλαου Ακριτίδη, υπουργού, γνήσιου ευπατρίδη, λεβέντη στο σώμα και στη ψυχή, τη χαρισματική προσωπικότητα που προσέφερε τα μέγιστα

στον ποντιακό ελληνισμό. Του οφείλουμε πολλά. Ο Νίκος Ακριτίδης μας παρακολουθεί τώρα από μακριά. Νίκο μας λείπεις, κι' εμένα προσωπικά με πονά.

Αγαπητοί δωρητές και αγαπητά αρωγά μέλη, η προσφορά σας συμβολίζει τη γενναιότητα και τη γενναιοδωρία, σημαίνει υψηλό φρόνημα και μεγαλείο ψυχής, συμβολίζει ότι υπάρχει και ο άλλος κόσμος, ο κόσμος της προσφοράς, που αποτελεί παρηγοριά και ελπίδα στις σκοτεινές εποχές.

Εμείς από την πλευρά μας, με τις ενέργειες και τις πράξεις μας, θα επιβεβαιώνουμε καθημερινά ότι δικαιολογημένα μας εμπιστευθήκατε. Και θα πω την ευχή που έλεγε η μάνα μου «Το ένα που δίνετε χίλια να γίνεται». Χίλια καλά σε όλους σας.

Στη συνέχεια το λόγο πήρε η κα Λένα Καλπίδου, έφορος μουσείου και μίλησε με

ΘΕΜΑ: «ΔΩΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ - ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ»

Κυρίες και Κύριοι,

Η Επιτροπή Ποντιακών Μελετών από το 1927 αποτελεί τον πολιτισμικό φορέα του Ελληνισμού του Πόντου με κύρος και ακτινοβολία παγκοσμίως. **Το πλούσιο εκδοτικό υλικό και το σύγχρονο μουσείο της** αποτελούν το μέχρι σήμερα έργο της για την εκπλήρωση του καταστατικού σκοπού της. Η θεωρητική επιστημονική γνώση από τους λόγιους ιδρυτές και τα κατοπινά μέλη της αποτέλεσε τη στέρεη βάση ώστε στα εβδομήντα χρόνια της να οικοδομήσει με αρτιότητα και να βάλει σε λειτουργία το τρισδιάστατο, εποπτικό υλικό ενός Μουσείου, που εγκαινιάστηκε το 1998 από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο.

Μέχρι σήμερα, περισσότερο από δώδεκα χρόνια, το «Ιστορικό και Λαογραφικό ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ» λειτουργεί «αδιαλείπτως, έχει μεγάλη επισκεψιμότητα και χαίρει γενικής εκτίμησης σε διεθνές επίπεδο», όπως δηλώνει γραπτά για αυτό, η κυρία Τέτη Χατζηνικολάου, προϊσταμένη της Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία μας γνωρίζει καλά από τη συχνή συνεργασία.

ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΕΣ:

Το υλικό αυτού του Μουσείου – τα σπουδαία οικογενειακά κειμήλιά σας - εσείς τα έχετε αποθέσει ευλαβικά με «κατάθεση ψυχής» και εμείς θέσαμε σκοπό μας να τα διαφυλάξουμε, να τα διασφαλίσουμε και να τα αναδείξουμε με **επιστημονική ευθύνη**. Κι αυτό γιατί αφενός το απαιτεί **το κύρος του σωματείου** μας και αφετέρου τα Μουσεία σήμερα δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της εποχής μας με το μεράκι μόνο !

Γι' αυτό το Μουσείο δούλεψε προσεκτικά -προσφέροντας με τις γνώσεις του - ένας πυρήνας πέντε ατόμων και άλλοι πρόσφεραν στον πρακτικό και οικονομικό

τομέα. Χαλάλι ο κόπος μας! Φτιάχτηκε ένα Μουσείο με μοναδικότητες σε όλη την ελληνική επικράτεια:

A) Η **παλαιογραφία** και ο παλαιός τρόπος αλληλογραφίας αναδεικνύεται μόνο στο Μουσείο μας [- χάρη στα κειμήλια του λογίου της Αργυρούπολης Γ. Κανδηλάπτη.]

B) Άλλη μοναδικότητα του Μουσείου μας είναι το ότι παρουσιάζει το θέμα του **Λουτρού** με μία πλούσια λειτουργική ενότητα και μόνο αυτό στην Ελλάδα διαθέτει αντικείμενα χρήσης αυτής της παλιάς διαδεδομένης στην ανατολή συνήθειας!

ΔΩΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ, ΔΩΔΕΚΑ ΚΥΚΛΟΙ λοιπόν μιας πλούσιας και αξιόλογης συλλογής, δώδεκα κύκλοι συστηματικής εργασίας. Ας δούμε ποιες είναι οι ενέργειες ενός κύκλου:

- Καταγραφή και τεκμηρίωση των κειμηλίων με σύστημα ανταποκρινόμενο στις προδιαγραφές του Υπουργείου. [Σημερινή κατάσταση συλλογής: 1500 περίπου αντικείμενα]
- Συντήρηση (προληπτική ή επεμβατική). Δηλ. εξασφάλιση συνθηκών προληπτικής συντήρησης με τακτική φροντίδα των αντικειμένων στη διάρκεια ενός χρόνου, στην έκθεση και στην αποθήκη. Ανάλογα με τις ανάγκες και τις οικονομικές δυνατότητες επιχειρούμε και επεμβατική συντήρηση σε ορισμένα αντικείμενα πάντα αναθέτοντας σε ειδικό, επαγγελματία συντηρητή.
- Καθαριότητα του χώρου έκθεσης και κλιματισμός της. Το κλιματιστικό μηχάνημα λειτουργεί νύχτα-μέρα όλο το χρόνο. Ο εσωτερικός χώρος των προθηκών καθαρίζεται μόνο από επαγγελματία συντηρητή με την προσωπική μας βοήθεια.
- Επικοινωνία και απολογισμός στη Διεύθυνση Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, στην οποία υπαγόμαστε .
- Επικοινωνία και απολογισμός στο Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM) στο ελληνικό τμήμα του οποίου είναι μέλος το Μουσείο Ποντιακού Ελληνισμού
- Εορτασμός ΗΜΕΡΑΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ στις 18 Μαΐου κάθε χρόνο, με πρόσθετες ώρες λειτουργίας και ειδικές εκδηλώσεις.
- Συμμετοχή σε Συνέδρια που οργανώνονται από τους παραπάνω φορείς.
- Συμμετοχή, τακτικά, δύο φορές το χρόνο (Ιούνιο και Δεκέμβριο) σε ημερίδες για τη δράση των Μουσείων (εκπαιδευτικά προγράμματα κ.ά.).

Η ενημέρωσή μας αυτή είναι **αναγκαία και απαραίτητη για να ενεργούμε υπεύθυνα και έγκυρα ώστε το Μουσείο να εκπληρώνει την αποστολή του**, που είναι η πολιτιστική και η παιδευτική πράξη.

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

Ας δούμε τώρα πώς φροντίζουμε τα κειμήλια:

Με την παράδοση του κειμηλίου ο κάτοχος παίρνει απόδειξη με αναλυτικά στοιχεία και ταξινόμηση του αντικειμένου και ακολουθεί επιστολή ευχαριστήρια του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σε αρκετές περιπτώσεις, για ειδικούς λόγους, μας έχει ζητηθεί να κάνουμε επίσκεψη στο σπίτι του κατόχου και αυτοψία του ή των κειμηλίων.

Στη συνέχεια γίνεται τεκμηρίωσή του και αποθηκεύεται με τρόπο που θα το προστατεύει από τη φθορά δηλ. με προληπτική συντήρηση.

Η **τεκμηρίωση** περιλαμβάνει ενέργειες που απαιτούν **ειδικές γνώσεις** (ιστορικές, αρχαιολογικές και συντήρησης) και, λόγω των τεχνικών εξελίξεων και απαιτήσεων του κοινού και του Υπουργείου, στην εποχή μας πια είναι **απαραίτητη** η συνεργασία με επαγγελματία ειδικό φωτογράφο για την ηλεκτρονική φωτογράφησή τους.

Με ιδιαίτερη ικανοποίησή σας ανακοινώνουμε ότι έχει ξεκινήσει η ψηφιοποίηση των αντικειμένων και έχει ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική φωτογράφιση του χώρου του Μουσείου από ειδικό φωτογράφο, ανταποκρινόμενη στις σύγχρονες προδιαγραφές.

Το οικονομικό κόστος του έργου αυτού βαραίνει εξ' ολοκλήρου την Ε.Π.Μ. που προσπαθεί με δυσκολία να το διεκπεραιώσει.

ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

Επόμενη αποστολή του Μουσείου μας είναι να προβάλλει τα κειμήλιά σας, γιατί –όπως είπε και ο Roland Barthes: τα μουσεία αποτελούν «συγχρόνως έναν απολογισμό και ένα θέαμα».

Εκτός από την προβολή τους στον εκθεσιακό στο χώρο του Μουσείου έχουν τη δυνατότητα, λόγω της συνεργασίας μας με το Υπουργείο, να ενταχθούν στο σύνολο των πολιτιστικών αγαθών των Ελλήνων, το Ελληνικό Πολιτιστικό Απόθεμα το οποίο προγραμματίζει το ΥΠΠΟ να το ψηφιοποιήσει.

Φυσικά από την παρουσία της ιστοσελίδας της Επιτροπής στο διαδίκτυο τα στοιχεία του Μουσείου φτάνουν σε όλο τον κόσμο.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

Σε ποιους άλλους εκτός από εμάς και εσάς που έχουμε την εμπειρία της παρουσίας και της φροντίδας τους και γνώση της αξίας τους είναι χρήσιμα;

Σε πολλούς άλλους **σπουδαίους και για σπουδαία έργα** είναι χρήσιμα αυτά τα κειμήλια και μέσω του Μουσείου μπορούν να τα προσεγγίσουν και να τα μελετήσουν.

Νομίζω ότι θα συμφωνήσετε πως έτσι **ζωντανεύει και τιμάται η μνήμη των αγαπημένων σας προσώπων** που ήταν οι κάτοχοι και χρήστες τους !

Σας παρουσιάζω αυτούς που έχουν ζητήσει μέχρι τώρα τη συνεργασία μας για να ικανοποιηθείτε για την αξιοποίηση των κειμηλίων σας:

Ερευνητές, Φοιτητές, Επιστήμονες για μελέτες, πτυχιακές εργασίες και διδακτορικά διπλώματα.. Όλοι αυτοί προστρέχουν για συλλογή **έγκυρων στοιχείων και τεκμηριωμένων** εποπτικών μέσων στο Μουσείο μας και στο αρχείο της Ε.Π.Μ., με επισκέψεις ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

1. Συγγραφείς και Εκδότες για βιβλία και μνημειώδεις Εκδόσεις
2. Δημοσιογράφοι Έλληνες και ξένοι για αφιερώματα εφημερίδων και περιοδικών.
3. Μουσεία και άλλοι φορείς πολιτιστικοί για τις εκθέσεις τους:
Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (Αθήνας), Μουσείο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου (Θεσσαλονίκη) Μουσείο της Μέριμνας Ποντίων Κυριών (επίσης Θεσσαλονίκη), Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, (Αθήνας) και Βουλή των Ελλήνων .

4. Σχολεία για την οργάνωση εκθέσεων στο χώρο τους
5. Σύλλογοι- από την Ελλάδα και το εξωτερικό- Ποντίων και όχι μόνο- για τις εκδηλώσεις τους (φωτογραφίες ή αντίγραφα εικόνων)
6. Ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί
7. Μεμονωμένα άτομα από όλο τον κόσμο, ενδιαφερόμενα για στοιχεία του υλικού πολιτισμού, ζητούν τα στοιχεία που διαθέτουμε γιατί έχει **ελεγχθεί η αυθεντικότητά τους και είναι άρτια τεκμηριωμένα.**

(Ο δανεισμός αντικειμένων είναι πολύ σπάνιος, γίνεται μόνο σε έγκυρα Μουσεία και με αυστηρούς όρους ασφαλείας ακόμη και την προσωπική μας φροντίδα.)

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΚΟΙΝΟ

Βέβαια θα ενδιαφέρεστε περισσότερο να πληροφορηθείτε πώς γίνεται η ζωντανή επικοινωνία του κοινού με τα κειμήλιά σας.

Σας βεβαιώνουμε ότι είναι συχνή, άμεση και ζωντανή:

Τα παιδιά και οι έφηβοι μας επισκέπτονται συνήθως ομαδικά με το σχολείο τους ή με το σύλλογο Ποντίων στον οποίο παρακολουθούν το χορευτικό τμήμα του.

Οι ενήλικες μας επισκέπτονται μεμονωμένα ή κατά ομάδες, από ποντικούς συλλόγους καθώς και από πολλά άλλα σωματεία πολιτιστικά που ζητούν με ενδιαφέρον να μας γνωρίσουν. Σε αυτούς προσφέρεται :

- Οργανωμένη ξενάγηση και κατά περιστάσεις
- Αφήγηση παραμυθιού

Συνολικά οι επισκέπτες (παιδιά και ενήλικες) του Μουσείου υπολογίζεται ότι είναι γύρω στους τετρακόσιους ανά έτος.

Με την ειδική ξενάγηση και τα εκπαιδευτικά προγράμματα που οργανώνουμε βοηθούμε τα χειροπιαστά στοιχεία του Μουσείου να προσφέρουν στους επισκέπτες μέσω των αισθήσεών τους την ουσία του πολιτισμικού πλούτου των Ελλήνων του Πόντου. Τα παιδιά εντυπωσιάζονται, ενθουσιάζονται και εκφράζονται με δύναμη και μεράκι! Μα και οι ενήλικες επισκέπτες εκφράζονται έκδηλα και ζωντανά.

Και η ικανοποίηση, ο ενθουσιασμός, η συγκίνηση και οι ευχαριστίες τους προέρχονται από τα κειμήλιά των προγόνων σας και ξαναγυρίζουν σε εσάς και τους απογόνους σας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τελειώνοντας τον απολογισμό της λειτουργίας του Μουσείου Ποντιακού Ελληνισμού θα ήθελα να ευχαριστήσω αρχικά τους υπαλλήλους της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών Γιώτα Τσιλιγκαρίδου και Στάθη Καρούμπη για την επιστημονική αρτιότητα και την προσοχή στο ειδικό έργο τους.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΠΟ

«Ευχαριστώ» εκφράζω και σε εσάς που η συμβολή σας στο έργο της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών για είναι **σαν το νερό που δίνει ζωή στη φύση και διαμορφώνει τον πολιτισμό των ανθρώπων.** Γι' αυτό θελήσαμε την εκδήλωση προς

τιμήν σας να την εντάξουμε στα πλαίσια της εκστρατείας του ΥΠΠΟ, πανελλήνιας εμβέλειας με θέμα **«Περιβάλλον και Πολιτισμός» «Φωνές νερού μυριάδες».**

Σας ευχαριστούμε για την παρουσία σας εδώ, σας ευχαριστούμε πολύ για την προσφορά σας στο Μουσείο και κατά συνέπεια τη συμβολή σας στη διάσωση των πολιτισμικών στοιχείων των Ελλήνων του Πόντου!

Σας αξίζει λοιπόν η ευχή: *Άμον ντο τρέ'χ' το νερόν, να τρέ'χ' η ευλοϊά!*
(Όπως τρέχει το νερό, να τρέχει η ευλογία)

Η εκδήλωση έκλεισε με την απονομή των αναμνηστικών στους δωρητές και τα αρωγά μέλη μέσα σε μία ζεστή, συγκινητική ατμόσφαιρα.